

TESTVÉRMŰZSÁK

vetélkedő
Tüskés Tibor író emlékére

3. korcsoport (9–10. évf.)

ÍRÁSBELI ELŐDÖNTŐ

Csapatnév: .....

Csapattagok: 1. ....

2. ....

3. ....

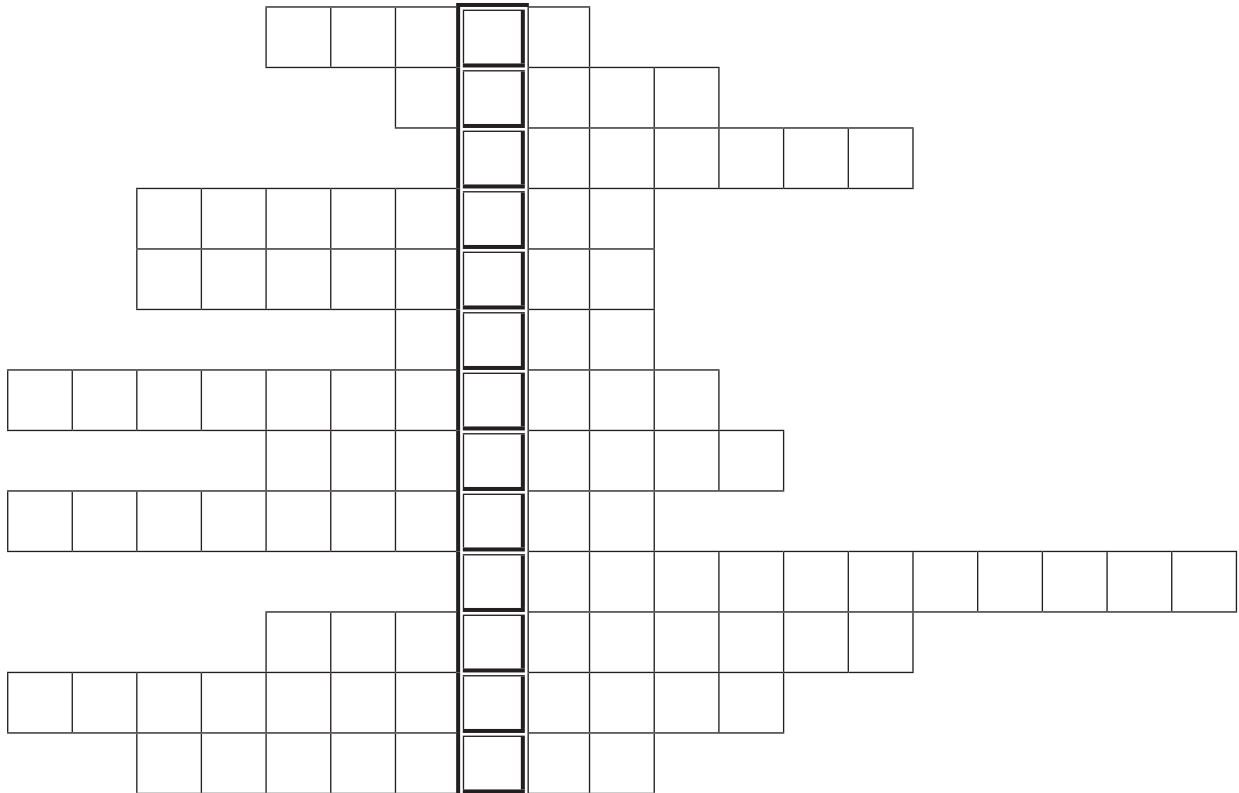
(2011. 02. 28.)

Janus Pannonius Gimnázium

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
3. korcsoport (9–10. évf.) Írásbeli elődöntő

---

1. Hogyan lesz a **vízszintesből függőleges**? Úgy, hogy ha a vízszintes sorok meghatározásainak megfelelő szavakat beírjátok az ábrába, akkor kialakul függőlegesen a megfejtés, amely természetesen - a meghatározások többségével együtt - Tüskés Tiborhoz kapcsolható

A vízszintes sorok meghatározásai:

1. Az egyik múzsa neve.
2. Így hívják a görög főistent.
3. Tüskés Tibor szülőhelye.
4. Ilyen intézmény is őrzi Pécsen Várkonyi Nándor nevét.
5. 1952-ben ebben a városban tanított Tüskés Tibor?
6. 1953-ban már ebben a városban volt az egyik gimnázium tanára.
7. Tüskés Tibor egyik műelemző könyvének címe.
8. A görög istenek lakóhelye.
9. Pro.....:1994-ben ilyen díjat kapott Tüskés Tibor.
10. Róla is írt az „Így élt” sorozatban.
11. Tüskés Tibor 1958-ban megjelent szemelvénygyűjteményének címe.
12. Ebben a könyvében írt munkássorsokról szociográfiát.
13. Ennek a pécsi folyóiratnak 1958 októberében jelent meg az első száma.

2. A rejtvény megfejtéseként kapott kifejezés bizonyára nem ismeretlen előttetek, hiszen a verseny előző fordulójában is találkozhattatok vele!

Értelmezzétek néhány mondatban a jelentését, és tervezetek (rajzolatok) egy A/4-es lapra új könyvborítót az azonos című kötethez!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

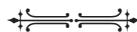
.....

.....

.....

.....

5	
---	--

3. Olvassátok el az alábbi idézeteket, gondolkodjatok el rajta, ki írhatta, kiről szól, majd **párosítsátok össze az írásokat a képekkel!**

1)

„Az egyetem elvégzése után, amikor az első kereseteimet kézhez kaptam, egy kétsávós rádiót és egy fényképezőgépet vásároltam. Megházasodtam, tizenegy évig társbérletben laktunk...”

2)

„...szép és hosszú verset küldött *Salve Regina* címmel. 1962-t mutatott a naptár. Sejtettük, hogy a verset ezzel a címmel nem lehet közreadni. Ment hát a levél a költőnek: meg kellene változtatni a címet...Azt javasolta, legyen a vers címe *Aubade*. Ez francia szó, nem idegen a *Salve Reginától*, jelentése hajnali fohász, hajnali ima, ezt nem fogják érteni az elvtársak, talán ki sem tudják helyesen ejteni.”

TESTVÉRMŰZSÁK VETÉLKEDŐ
3. korcsoport (9–10. évf.) Írásbeli elődöntő

---

3)

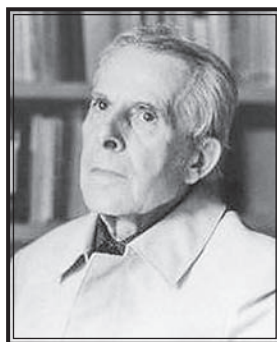
„A versíró tollat néha rajzeszközökre cseréli. Rajzait Rippl-Rónainak vitte el, ő bízta munkára. Pasztellképeit több alkalommal kiállításon mutatta be. A Becére látogató barátok kézjegyét vendégekönyve, a Bacchus könyv őrzi.”

4)

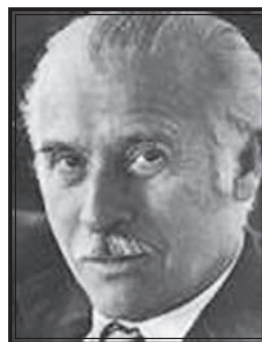
„Szülőháza a Vilmos utcában a dóm mögött a Mecsek oldalát célozza meg. A 23-as számú ház alacsony, földszintes, utcára néző, apró épület, ... Itt született, kilenc gyerek közül nyolcadiknak.”

A

B

C

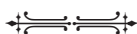

D

Megoldás:

1.	
2.	
3.	
4.	

4	
---	--

4. A Jelenkor című folyóirat több tucatnyi híres magyar író, költő alkotásait mutatta be az elmúlt több, mint 50 év alatt. Sokan aktívan részt vettek a szerkesztésében is. Gondolkodjatok el mindezekben, és oldjátok meg az alábbi feladatot minél kreatívabb, ötletesebb módon!

Készítsetek **„öt sorost”** az első fordulóban megismert módon! Téma a **Jelenkor című folyóirat.**

Segítségül a szerkezete:

1. sor: 1 főnév
2. sor: 2 melléknév
3. sor: 3 cselekvést kifejező ige (mozgalmasság)
4. sor: 4 szavas mondat, lehet vélemény is
5. sor: 1 főnév, mely fogalmilag rímel az első sorra

.....

.....

.....

.....

.....

6	
---	--

5. **Tüskés Tibor** írói munkásságának egyik fontos területe volt az irodalomkritika, **írók, költők** életművének és egyes **műveinek** bírálata, **elemzése**, megismertetése az olvasókkal. A monográfiák mellett több könyve is megjelent ebben a témában. Egyik könyvének előszavában írja : „*A kritikairásban az irodalom megismerésének és megértésének, a művek megszerettetésének a lehetőségét látom.*” Reméljük, Ti is egyetértetek ezzel a megállapítással, és haszonnal forgatjátok Tanár Úr könyveit. Keressétek meg bennük az alábbi idézeteket, és írjátok mellé, kiről szól:

- a) „Elhagyta Erdélyt, menekülő vándornak érzi magát, de az erdélyi tölgyesek utánajönnek....Rendre-sorra idézhetnénk ekkori verseiből efféle sorokat: *'Egy síró hangot hallok mostanában'*, *'ordasszagit szimmant az éjszakában'*, *'holt tavaszok fáradt szívemben visszajárnak'*. Az elkomoruló világban a költő *'a kor falára'* ró jeleket.”

.....

b) „Hatvanéves? Nem, az nem lehet. Hogyan lehet kora a költőnek, akinek jóformán gyerekként, tizenöt éves korában írt versére, az *Öregek*-re már Kodály Zoltán fölfigyelt és megzenésített; s aki férfiként kristálytisza gyermekhangon tud énekelni, és a játékosságnak, a metamorfózisnak olyan csodáját teszi elénk, mint a *Psyché*?

.....

c) „*A huszonhatodik év* fájdalmas búcsúzás, ahogy a költő mondja: *lírai rekviem*. Nem kapcsolatuk történetéről, nem is a tragikus halálesetről szól, a versciklus magának az elmúlásnak és az elmúlás elleni tiltakozásnak a költői látomása.”

.....

d) „Már 1910-ben, fogarasi tanár korában 'a magyar iskolákban elrendelt békenapon' beszédet mond a gimnáziumban. Az első világháború éveiben született háborúellenes versei – *Fiatal katona*, *Egy filozófus halálára* s főként a *Húsvét előtt* és a *Fortissimo* - közismertek.”

.....

e) „*A Nagyvárosi ikonok* egyre csupaszabb, egyre elvontabb versei – s a hozzájuk kapcsolódó prózai vallomások *A teremtő képzelet sorsa korunkban*, valamint az *Ars poetica helyett* címmel közölt esszék – mintha a megtalálás bizonyosságát ígérnék. A szenvedés, a fájdalom itt is központi élmény marad, a Passió, a Pietá, a *vesztőhely*, a *különítélet*, a *vágóhíd* képe uralkodik a verseken, de az áldozat értelmet és célt kap a szeretetben.”

.....

7. Tüskés Tibor számára nem volt „térkép e táj...”, a Dunántúl a szülőföldet, a személyes kötődést, kapcsolatokat jelentette, Pécs városa pedig az életteret, munkahelyet.

A **pécsi irodalmi élet** egy-egy jelentősebb eseményéhez köthetők az alábbi **helyszínek** is:

Jelöljétek be őket a **mellékelt térképen**, és írjátok melléjük, miről nevezetesek, hogyan kapcsolhatók Tüskés Tiborhoz.

1. Lyceum utca 4.

.....

2. Széchenyi tér 15.

.....

3. Széchenyi tér 11.

.....

4. Leonardo da Vinci (ma Szepessy Ignác) utca 1.

.....

5. Geisler Eta (ma Apáca) utca 8.

.....

6. Janus Pannonius u. 5.

.....

7. Kulich Gyula (ma Papnövelde) u. 5.

.....

8. Zrínyi Miklós utca 23.

.....

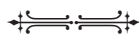
9. Munkácsy Mihály utca 10.

.....

10. Kossuth Lajos (ma Király) u. 13.

.....

10	
----	--

8. Vetélkedősorozatunk címe **TESTVÉRMÚZSÁK**, ezért a feladatok között többször találkozhattatok a különböző művészeti és tudományágakat képviselő mitológiai alakokkal, a **múzsákkal**, olvashattatok róla, hogyan kapcsolódik egymáshoz pl. a képzőművészet és zene, vers és rajz, zene és vers....vagyis hogyan alkotnak **testvéri közösséget a múzsák**.

A következő oldalon szereplő **táblázat kitöltésével** felfrissíthetitek, összefoglalhatjátok az e tárgyban szerzett ismereteiteket.

10	
----	--

TESTVÉRMÚZSÁK VETÉLKEDŐ
3. korcsoport (9–10. évf.) Írásbeli elődöntő

<i>Attribútum</i>	<i>Múzsza neve</i>	<i>Állandó jelzője</i>	<i>Művészeti ág</i>	<i>Képviseelő művész</i>	<i>Műalkotás címe</i>
Kithara					
		Sokdalú			
			Történetírás		
	Melphomené				
		Viruló			
Líra					
Viasztábla					
	Euterpé				
		Mennyei			